

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-12-02 Nr. (6.1-02)-GK-1906304

DĖL LRV 2019 M. RUGSĖJO 4 D. NUTARIMO NR. 924 PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarimo Nr. 924 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymą“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymu teikiamas Nutarimo projektas turi įsigalioti 2020 m. sausio 1 d., todėl prašome teikiamą Nutarimo projektą svarstyti skubos tvarka.

Nutarimo projekte nauja redakcija išdėstomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarimas Nr. 924 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymą“ papildomas nuostatomis, kuriomis tvirtinami įgyvendinamieji Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo teisės aktai:

1) bazinio atlygio už bankroto proceso administravimą (toliau – bazinis atlygis) dydžiai ir kintamojo atlygio už bankroto proceso administravimo rezultatus (toliau – kintamasis atlygis) procentinius dydžiai, kurie reikalingi apskaičiuojant nemokumo administratoriui atlygį už bankroto proceso administravimą (TAIS Nr. 19-12795);

2) Nemokumo administratorių atrankos taisyklės (TAIS Nr. 19-9619);

3) Nemokumo administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tvarkos aprašas (TAIS Nr. 19-11620).

Teikiame glaustą analitinę informaciją apie Nutarimo projektą:

I. Sprendžiamos problemos	<ul style="list-style-type: none"> Nemokumo administratorių atlygio apskaičiavimui reikalingų dydžių nustatymas pagal Juridinių asmenų nemokumo įstatymą, kylantys ginčai su kreditoriais dėl atlygio nustatymo. Nemokumo administratorių atrankos tvarkos atitiktis Juridinių asmenų nemokumo įstatymo nuostatomis, nevienodos juridinių ir fizinių nemokumo administratorių dalyvavimo atrankoje sąlygos. Nemokumo administratorių civilinės atsakomybės draudimo profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu tvarkos atitiktis Juridinių asmenų nemokumo įstatymui ir Fizinių asmenų bankroto įstatymo pakeitimui.
---------------------------	---

Teikimas_bendras.docx

II. Siūlomos priemonės	<ul style="list-style-type: none"> • Nemokumo administratorių atlygio dydžiai: <ul style="list-style-type: none"> - nustatyti visiems administratoriams vienodai taikomas bazinio atlygio apskaičiavimo formules ir kintamojo atlygio procentinius dydžius. • Nemokumo administratorių atranka: <ul style="list-style-type: none"> - nustatyti saugiklius, sudarančius vienodas dalyvavimo atrankoje sąlygas visiems nemokumo administratoriams; - apibrėžti veiklos rezultatų reikšmės (siūlomos reikšmės: vidutinė juridinių asmenų bankroto procesų trukmė metais ir juridinio asmens turto ir patenkintų kreditorių reikalavimų santykis); - įtvirtinti juridinio asmens, kurio turto nepakanka bankroto proceso administravimo išlaidoms apmokėti, bankroto proceso administravimo tvarką; - supaprastinti vartojamas formuluotes ir pačią taisyklių struktūrą. • Nemokumo administratorių profesinės civilinės atsakomybės privalomasis draudimas: <ul style="list-style-type: none"> - kadangi bankroto ir restruktūrizavimo administratorių profesijos sujungiamos į vieną nemokumo administratoriaus profesiją, drausti nemokumo administratoriaus civilinę atsakomybę bendru profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu.
III. Priemonių kaštai	<p>Reikalingos atrankos programai atnaujinti lėšos turės būti skiriamos iš Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Tarnyba) veiklai vykdyti 2020 metais suplanuotų asignavimų.</p> <p>Programėlės bankroto administratoriaus bazinio atlygio skaičiavimui galėtų būti atrankos programos dalimi.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Sąžiningas, konkurencijos sąlygas užtikrinantis nemokumo administratorių atrankos programos veikimas.</p> <p>Administratoriaus atlygio kintamosios dalies tiesioginė priklausomybė nuo kreditorių reikalavimų tenkinimo skatins bankroto procesų efektyvumą.</p>

Atlygio dydžiai. Juridinių asmenų nemokumo įstatymo 77 straipsnyje nustatyta, kad nemokumo administratoriaus atlygį sudaro bazinis atlygis, kintamasis atlygis ir atlygis už ūkinės komercinės veiklos vykdymą.

Bazinio atlygio nustatymas.

Vadovaujantis Juridinių asmenų nemokumo įstatymo 77 straipsnio 2 dalies nuostatomis Vyriausybei siūloma patvirtinti bazinio atlygio dydžius, nustatytus atsižvelgiant į Juridinių asmenų nemokumo įstatymo 34 straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodytus juridinį asmenį apibūdinančius kriterijus: juridinio asmens turtą, kreditorių skaičių, kreditorių reikalavimų dydį, taikomą jurisdikciją (teritorinę ar tarptautinę). Atsižvelgiant į tai, kad bazinio atlygio nustatymo kriterijų reikšmės ir jų deriniai praktikoje gali būti labai įvairūs, projekte bazinio atlygio dydžius siūloma nustatyti naudojant formulę, pagal kurią bazinis atlygis lygus juridinį asmenį apibūdinančių kriterijų reikšmių (kintamųjų) ir jų vertės koeficiento sandaugų sumai, padaugintai iš jurisdikcijos koeficiento.

Vertės koeficientai nustatyti atsižvelgiant į Tarnybos siūlymus dėl nemokumo administratorių bazinio ir kintamojo atlygio procentinės dalies nustatymo (toliau – Tarnybos

siūlymai). Tarnybos siūlymai parengti atsižvelgus į turimus duomenis apie bankroto administratorių (toliau – administratoriai) atlyginimo sumas, įvertinus administratorių nuomonę dėl turto, kreditorių reikalavimų ir kreditorių skaičiaus kriterijų vertinimo atsižvelgiant į darbo imlumą. Turta, kaip svarbiausią atlygio nustatymo kriterijų, dar siūloma skaidyti į turto dedamąsias pagal imliausias darbui turto rūšis ir, įskaitant ir kreditorių reikalavimų kriterijaus vertinimą atsižvelgiant į darbo imlumą, nustatyti tokius pradinis juridinį asmenį apibūdinančių kriterijų vertės koeficientus (procentinius dydžius, skaičiuojamus nuo kriterijaus reikšmės):

- 0, 5 % – nekilnojamasis turtas;
- 0, 4 % – gautinos sumos
- 0, 3 % – kilnojamasis turtas;
- 0, 2 % – kreditorių reikalavimai;
- 0, 1 % – nematerialusis turtas.

Atsižvelgiant į tai, kad administratoriaus bazinis atlygis neturėtų didėti tiesine progresija proporcingai turto ir kreditorių reikalavimų kriterijų reikšmėms, nes joms didėjant darbo sąnaudos santykinai mažėja, siūloma kiekvieno Tarnybos nustatyto turto ir kreditorių reikalavimų kriterijų reikšmių intervalo vertės koeficientus mažinti po 15 procentų.

Kreditorių skaičiaus kriterijų siūloma vertinti nustatant, kad už kiekvieną kreditorių prie atlygio administratoriui pridedama po 50 eurų. Siekiant išvengti galimo dirbtinio kreditorių skaičiaus didinimo parduodant dalį reikalavimų kitiems asmenims, į kreditorių skaičių baziniam atlygiui nustatyti siūloma įskaičiuoti tik tuos kreditorius, kuriems įmonės įsiskolinimai susidarė iki bankroto bylos iškėlimo.

Jurisdikcijos koeficientą siūloma nustatyti atsižvelgiant į šiuo metu galiojančių Atlyginimo administratoriui už bankroto administravimą nustatymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 27 d. nutarimu Nr. 415 „Dėl Bankroto administravimo išlaidų rekomendacinių dydžių sąrašo ir Atlyginimo administratoriui už bankroto administravimą nustatymo taisyklių patvirtinimo“, 1 priede nurodytų minimalių administratoriaus atlyginimų dydžių, taikomų įmonėms, neturinčioms įmonės veiklos rūšies ir bankroto proceso vykdymo ypatumų, ir įmonėms, kurios priklauso tarptautinei jurisdikcijai, santykį, kuris yra:

- 1,1667 – mažoms įmonėms;
- 1,1176 – vidutinėms įmonėms;
- 1,1250 – didelėms įmonėms.

Remiantis Tarnybos interneto svetainėje paskelbtoje Administravimo išlaidų analizėje¹ pateiktais duomenimis nuo 2016-05-01 iki 2019-02-28 bankrutavo 3609 mažos įmonės, 178 vidutinės įmonės ir 71 didelė įmonė. Bazinio atlygio dydžiui nustatyti siūloma taikyti jurisdikcijos koeficientą, kuris būtų lygus šių santykių svertinio vidurkio, kuris yra 1,1636, ir aritmetinio vidurkio, kuris yra 1,1364, vidurkiui, t. y. taikyti 1,15 dydžio jurisdikcijos koeficientą.

Įvertinus tai, kad pasirengimo nagrinėti bankroto bylą teisme laikotarpiu gali būti sunku surinkti visus baziniam atlygiui nustatyti reikalingus duomenis, projekte atsižvelgiant į turimus duomenis apie turto sudėtį siūlomos 3 lygių bazinio atlygio apskaičiavimo formulės:

¹ <http://www.avnt.lt/assets/Nemokumas/Duomenys-ir-analiz/Administravimo-ilaidos2019.pdf>

I lygio formulė – kai žinomos visų turto dedamųjų reikšmės;

II lygio formulė – kai žinoma bent vienos turto dedamosios reikšmė;

III lygio formulė – kai žinoma tik bendra viso turto vertė.

Siekiant užtikrinti administratoriui minimalų atlygį už darbą ir atsižvelgiant į tai, kad pagrindinis bankroto proceso siekis – kreditorių reikalavimų tenkinimas, projekte siūloma nustatyti bazinio atlygio ribas, skaičiuojamas pagal teisės aktų reikalavimus nustatytais minimaliosiomis mėnesinėmis algomis (toliau – MMA). Pagal Tarnybos bazinio ir kintamojo atlygio skaičiavimams naudotus 425 įmonių duomenis, įvertinus tai, kad nuo 2020 m. MMA bus 607 eurai, jų bankroto administratoriai gavo tokius atlygius:

- mažesnį už 3 MMA – apie 48 proc.;
- mažesnį už 5 MMA – apie 37 proc.;
- didesnį negu 30 MMA – apie 6 proc.;
- didesnį negu 50 MMA – apie 2 proc.

Iš dalies atsižvelgus į Nemokumo administratorių rūmų 2019-11-15 pateiktas pastabas ir pasiūlymus derinti teiktam projektui (derinimo lentelė pridedama) įvertinus tai, kad daugiau nei trečdalis Tarnybos analizuotų įmonių (37 proc.) administratorių atlygis neviršijo 5 MMA ir tik mažumos (2 proc.) administratorių atlygis viršijo 50 MMA, projekte siūloma nustatyti, kad bazinis atlygis negali būti mažesnis už 5 MMA ir didesnis už 50 MMA.

Kintamojo atlygio nustatymas

Juridinių asmenų nemokumo įstatymo 77 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kintamasis atlygis yra atlygio nemokumo administratoriui dalis, kurios sumą apskaičiuoja nemokumo administratorius bankroto proceso pajamų ir bankroto proceso administravimo išlaidų skirtumą padaugindamas iš Vyriausybės nustatyto procentinio dydžio, atvirkščiai proporcingo šio skirtumo dydžiui. Į bankroto proceso pajamas neįskaičiuojamos įkaito turėtojai išmokėtos sumos pardavus įkeistą turtą, kurios bankroto proceso pabaigoje jau bus išmokėtos.

Projekte siūloma didėjant bankroto pajamoms, nustatyti mažėjančius procentinius dydžius kintamajam atlygiui skaičiuoti pagal Tarnybos pasiūlytus intervalus. Kintamasis atlygis turėtų būti toks, kad skatintų kuo efektyviau realizuoti juridinio asmens turtą. Atsižvelgiant į tai projekte, palyginti su galiojančiu reguliavimu nustatytais priemonių už įplaukas procentiniais dydžiais, siūlomi santykinai didesni kintamojo atlygio procentiniai dydžiai. Būtina įvertinti ir tai, kad pasiekti didesnius bankroto pajamų dydžius, neįskaičiuojant įkaito turėtojai išmokėtų lėšų, gali būti sunkiau, tačiau, įvertinus naujas Juridinių asmenų nemokumo įstatymo 98 straipsnio nuostatas kintamojo atlygio už bankroto proceso administravimo rezultatus dalies atskaitymą pardavus įkeistą turtą, tikėtina, kad kintamojo atlygio dalis bus didesnė.

Projektas neturės poveikio konkurencijai, nes projektu nustatomi atlygio dydžiai jau paskirtam bankroto byloje administratoriui, tiek bazinis atlygis, tiek kintamojo atlygio dalis nustatoma pagal formules, kurios vienodai bus taikomos visiems paskirtiems administratoriams.

Projektas teiktas derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Nacionalinė teismų administracijai, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai,

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Tarnybai, Lietuvos bankų asociacijai ir Nemokumo administratorių rūmams.

Teisingumo, Socialinės apsaugos ir darbo, Ekonomikos ir investicijų ministerijos, Nacionalinė teismų administracija, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, Konkurencijos taryba ir Specialiųjų tyrimų tarnyba projektą derino be pastabų. Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos, Lietuvos bankų asociacijos ir Nemokumo administratorių rūmų pateiktų pastabų vertinimo pridėdama derinimo pažymą. Tarnyba išvados dėl projekto nepateikė, sprendimams priimti naudoti duomenys su Tarnybos specialistais buvo derinami darbo tvarka.

Nemokumo administratorių atranka. Nemokumo administratorių atrankos taisyklių projektas parengtas įgyvendinant Juridinių asmenų nemokumo įstatymo nuostatas dėl nemokumo administratoriaus skyrimo juridinio asmens bankroto procesui administruoti, naudojantis Nemokumo administratorių atrankos programa (toliau – atrankos programa). Siūloma patvirtinti Nemokumo administratorių atrankos taisykles (toliau – Atrankos taisyklių projektas), kurios pakeistų šiuo metu galiojančias Bankroto administratorių atrankos taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 647.

Atkreiptinas dėmesys, kad Atrankos taisyklių projekte dabar veikiančios Bankroto administratorių atrankos kompiuterinės programos veikimo principas nėra keičiamas, tačiau yra įtraukiama naujų nuostatų, taip pat keičiama pačių taisyklių dėstymo struktūra, siekiant šių tikslų:

- numatyti saugiklius, kad būtų panaikintos prielaidos, sudarančios nevienodas nemokumo administratoriaus atrankos (toliau – atranka) sąlygas fiziniams ir juridiniams nemokumo administratoriams;

- papildyti reguliavimą pagal naujas Juridinių asmenų nemokumo įstatymo nuostatas;
- išdėstyti taisyklių nuostatas aiškia forma.

Atsižvelgiant į nurodytus tikslus, pagrindiniai Atrankos taisyklių projekte pasikeitimai, lyginant su galiojančiomis Bankroto administratorių atrankos taisyklių nuostatomis, yra šie:

- vadovaujantis Juridinių asmenų nemokumo įstatymo nuostatomis, nustatomos administratoriaus veiklą apibūdinančio kriterijaus – veiklos rezultatų – reikšmės. Pažymėtina, kad tarptautinės organizacijos (pvz., Pasaulio bankas, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, UNCITRAL) vertindamos bankroto procesų efektyvumą įvairiose šalyse dažniausiai naudoja du pagrindinius rodiklius – bankroto procesų trukmę ir kreditorių reikalavimų patenkinimo dydį. Atsižvelgiant į tai, siūloma vertinti nemokumo administratoriaus veiklos rezultatus pagal jo administruotų juridinių asmenų bankroto procesų vidutinę trukmę metais ir juridinio asmens, kurio bankroto procesas yra administruojamas, turto ir patenkintų kreditorių reikalavimų santykį.

- atsižvelgiant į Juridinių asmenų nemokumo įstatymo nuostatas numatoma, kad atrankoje dalyvauja tik sutikimus-deklaracijas pateikę nemokumo administratoriai (nebelieka ilgalaikių sutikimų-deklaracijų);

- numatomos nuostatos, įgyvendinančios Juridinių asmenų nemokumo įstatymo 23 straipsnio nuostatas dėl juridinio asmens, kurio turto nepakanka bankroto proceso

administravimo išlaidoms apmokėti, bankroto bylos kėlimo. Nemokumo administratoriai atrankos programoje matytų žymą, kad juridinio asmens turto nepakanka bankroto proceso administravimo išlaidoms apmokėti. Jeigu nė vienas nemokumo administratorius nepateiktų sutikimo-deklaracijos administruoti tokį juridinį asmenį, teismas pavestų inicijuoti tokio juridinio asmens likvidavimą Juridinių asmenų registro tvarkytojo iniciatyva;

- patikslinami ir supaprastinami vartojami terminai, pvz., vietoj „Faktiškai administruojamų sąlyginių įmonių skaičius (FASIS)“ vartojama „Darbo krūvis“, vietoj „Leistinas administruoti sąlyginių įmonių skaičius (LASIS)“ vartojama „Leistinas darbo krūvis“, vietoj „Didžiausias individualus leistinas administruoti sąlyginių įmonių skaičius (DILASIS)“ vartojama „Darbo patirtis“, vietoj „sąlyginė įmonė“ vartojama „sąlyginis bankroto procesas“;

- numatomi saugikliai vertinant nemokumo administratorių juridinių asmenų darbo krūvį ir patirtį – Atrankos taisyklių projekto 28 punkte numatoma, kad vertinant nemokumo administratoriaus juridinio asmens darbo krūvį ir patirtį, kartu turi būti vertinamas ir šio juridinio asmens numatomo (nurodomo sutikime-deklaracijoje) atsakingo darbuotojo nemokumo administratoriaus leistinas darbo krūvis bei patirtis (nemokumo administratoriaus grupė). Toks sprendimas siūlomas remiantis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos siūlymais, Tarnybos atliktomis analizėmis, taip pat bankroto administratorių kreipimais spręsti nemokumo administratorių juridinių asmenų darbo krūvio skaičiavimo ir patirties įvertinimo, kuriuos taikant sudaromos nevienodos atrankos sąlygos fiziniams ir juridiniams nemokumo administratoriams, klausimą.

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba 2018 m. birželio 11 d. raštu Nr. 4-01-4552 Finansų ministerijai ir Tarnybai pateikė išvadą dėl korupcijos rizikos analizės Tarnybos bankroto administratorių veiklos priežiūros veiklos srityje. Išvada dėl pasiūlymų įgyvendinimo („Bankroto administratorių veiklos priežiūros veiklos srityje išvadoje pateiktų rekomendacijų stebėseną“²) pateikta 2019 m. liepos 3 d. raštu 4-01-5959, kuriame konstatuojama, kad atrankos programa nevertina atskirų fizinių asmenų bankroto administratorių, dirbančių juridiniuose asmenyse, darbo krūvio. Išvadose dėl pasiūlymo įgyvendinimo (22 p.) pateiktas siūlymas atrankos programoje vertinti fizinio administratoriaus darbo krūvį atskirai nuo juridinio administratoriaus, kai administratorius yra juridinis asmuo ir jame dirba daugiau nei vienas administratorius (fizinis asmuo).

Tarnybos parengtoje 2018 m. administratorių veiklos priežiūros ataskaitoje³ konstatuojama, kad 2018 m., kaip ir 2017 m., nustatyti atvejai, kai netinkamomis priemonėmis siekta pasigerinti bankroto administratorių atrankos rodiklius (kurie lemia, kokias ir kiek įmonių administratoriui paskirs administruoti atrankos programa) ar išvengti šių rodiklių sumažėjimo. Patikrinimų metu konstatuoti Bankroto ir restruktūrizavimo administratorių elgesio kodekso, patvirtinto finansų ministro 2016 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 1K-286 „Dėl bankroto ir restruktūrizavimo administratorių elgesio kodekso patvirtinimo“, pažeidimai – administratoriai juridiniai asmenys

² Prieiga internetu:

<https://www.stt.lt/lt/menu/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analize/2018-metu-rizikos-analizes/>

³ Prieiga internetu (29 psl.): <http://www.avnt.lt/assets/Nemokumas/prieiros-ataskaita-2018.pdf>

piktnaudžiavo jiems suteiktomis teisėmis, organizavo ir vykdė atitinkamiems administratoriams priskirtų įmonių perkėlimą į kitus juridinius asmenis, taip nepagrįstai įgydami pranašumą atrankos programoje.

Pažymėtina, kad dabartinės atrankos programos modelis reglamentuotas remiantis Bankroto administratorių atrankos ir pasiskirstymo vadovaujantis kompiuterine programa taikomojo modelio sukūrimo galutine ataskaita (toliau – Ataskaita)⁴. Remiantis Ataskaitos išvadomis buvo nustatyti tokie dydžiai kaip bankroto administratorių grupių (A, B ir C) ribos, įvertintas šių grupių leistinas darbo krūvis, nustatytas skirtingo dydžio juridinių asmenų bendras išvestinis vienetas (sąlyginė įmonė), leidžiantis tarpusavyje palyginti juridinius asmenis pagal jų dydį.

Ataskaita buvo parengta remiantis iki atrankos programos veikimo pradžios (2015 m. sausio 1 d) turimais duomenimis. Bankroto administratorių suskirstymas į grupes pasiūlytas remiantis bankroto administratorių grupių išskirstymu pagal turimą patirtį (administruotus bankroto procesus, Ataskaitos 32–34 psl.). Išskirtos 3 grupės, iš kurių dvi stambios (priskirtos A ir B grupėms), turėjusios atitinkamai iki 10 sąlyginių įmonių patirties ir nuo 11 iki 100 sąlyginių įmonių patirties. Trečia iškurta nedidelė administratorių grupė (C grupė), kurioje priskirti administratoriai administravę daugiau nei 100 procesų. Toks išskirstymas sudarė:

- A grupė – 50 % fizinių asmenų administratorių ir 40 % juridinių asmenų administratorių;
- B grupė – 48 % fizinių asmenų administratorių ir 50 % juridinių asmenų administratorių;
- C grupė – 2% fizinių asmenų administratorių ir 10 % juridinių asmenų administratorių.

Remiantis Finansų ministerijai pateiktomis 2019 m. Tarnybos analizėmis dėl nemokumo administratorių atrankos programos (pateiktos 2019 m. vasario 12 d. raštu Nr. (6.10)D2-386, 2019 m. spalio 1 d. raštu Nr. (6.10)D2-2697 ir 2019 m. lapkričio 27 d. raštu Nr. (6.10) D2-3185 (pridedama) pagal turimą darbo patirtį bankroto administratoriai grupėse šiuo metu pasiskirstę taip:

- A grupė – 30 % fizinių asmenų ir 27 % fizinių asmenų administratorių;
- B grupė – 40 % fizinių asmenų ir 44 % fizinių asmenų administratorių;
- C grupė – 30 % fizinių asmenų ir 29 % fizinių asmenų administratorių.

Atrankos programos veikimo pradžioje pagal suskirstymą daugiausia buvo A ir B grupės administratorių. Praėjus beveik 5 metams nuo atrankos programos veikimo pradžios ir didėjant visų administratorių patirčiai šie skaičiai yra persiskirstę. Administratorių skaičius mažėjęs A ir B grupėse ir ženkliai padidėjęs C grupėje. Vertinant bankroto administratorių leistiną darbo krūvį, didėjant C grupės administratorių skaičiui dėl didesnių turimų atrankos rodiklių sudaromos mažiau palankios sąlygos atrankose dalyvauti A ir B grupės administratoriams. Pagal galiojantį reglamentavimą numatyta nuostata dėl administratorių grupių leistino darbo krūvio ribos kitimo atsižvelgiant į visų tam tikros grupės administratorių užimtumą. Atsižvelgiant į bendrą bankroto administratorių ir bankroto procesų skaičių šiuo metu leistino darbo krūvio riba A grupės bankroto administratoriams yra sumažėjusi iki 1 sąlyginės įmonės. Tokiomis sąlygomis ir atsižvelgiant į tai, kad įmonės bankroto procesas vidutiniškai gali vykti iki 2 metų, A grupės administratoriams patekti į aukštesnę grupę gali susidaryti nepagrįstai ilgas laikotarpis. Tarnybos duomenimis, nuo 2015 m. sausio 5 d.:

⁴ Prieiga internetu: <http://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/nemokumo-politika/analizes-tyrimai-studijos>

- buvę A grupės administratoriai ir šiai dienai tapę C grupės administratoriais yra: 15 bankroto administratorių fizinių asmenų ir 11 bankroto administratorių juridinių asmenų;

- buvę B grupės administratoriai ir šiai dienai tapę C grupės administratoriais yra: 91 bankroto administratorius fizinis asmuo ir 33 bankroto administratoriai juridiniai asmenys;

- 2015 m. sausio 5 d. buvo 56 C grupės bankroto administratoriai fiziniai asmenys ir 45 C grupės bankroto administratoriai juridiniai asmenys. 2019 m. spalio 27 d. duomenimis C grupėje buvo 158 bankroto administratoriai fiziniai asmenys ir 89 bankroto administratoriai juridiniai asmenys.

Siekiant neriboti galimybių visiems nemokumo administratoriams dalyvauti atrankoje ir užtikrinti sąžiningas konkurencijos sąlygas, siūloma padidinti A ir B grupių leistino darbo krūvio ribas, nustatant vienodus didėjimo intervalus administratorių grupėms (atitinkamai iki 40 ir 60 sąlyginių bankroto procesų, pagal galiojantį reglamentavimą yra 20 ir 40 sąlyginių įmonių), ir atsisakyti administratorių grupių leistino darbo krūvio ribos mažėjimo.

Pastebėtina, kad nemokumo administratorių profesinių asociacijų pateiktos pastabos dėl Atrankos taisyklių projekto išsiskyrė. Lietuvos administratorių rūmų kartu su Nacionaline verslo administratorių asociacija, kurios daugiausia vienija nemokumo administratorius juridinius asmenis, pateiktose pastabose siūloma atsisakyti saugiklių vertinant nemokumo administratorių juridinių asmenų darbo krūvį ir patirtį, nes, jų nuomone, tokiu būdu ūkinė veikla ribojama įgyvendinamuoju teisės aktu, juridiniai asmenys prilyginami fiziniams asmenims, ribojama konkurencija. Kartu siūloma padidinti A grupės administratorių ribas bei atsisakyti nuostatos dėl administratorių grupių leistino darbo krūvio ribų kitimo arba grupių ribų kitimo rodiklius pavesti peržiūrėti Nemokumo administratorių rūmams kartu su priežiūros institucija.

Tuo tarpu Nacionalinė bankroto administratorių asociacijos, kuri daugiausiai vienija nemokumo administratorius fizinius asmenis, nuomone, siūlomi pakeitimai nepakankami siekiant spręsti tokias problemas kaip nepagrįstas juridinių asmenų nemokumo administratorių pranašumas, juridinių asmenų nemokumo administratorių manipuliavimus atrankos programa įdarbinant administratorius, kurie praktiškai neadministruoja procesų („nuliniai administratoriai“), nevienodos galimybės fiziniams ir juridiniams asmenims pasiekti aukštesnę administratorių grupę (juridiniams asmenims sudaromos sąlygos žymiai greičiau tai pasiekti). Asociacija siūlo, kad atrankoje dalyvautų ne juridiniai asmenys nemokumo administratoriai, o jo atskiri darbuotojai. Nemokumo ir verslo administratorių asociacija, kuri taip pat daugiausia vienija nemokumo administratorius fizinius asmenis, siūlo visai atsisakyti nemokumo administratorių skirstymo į grupes, tikslinti nemokumo administratorių darbo krūvių skaičiavimą.

Pažymėtina, kad 2019 m. liepos 24 d. Finansų ministerijoje įvyko susitikimas su nemokumo administratorius vienijančiomis profesinėmis asociacijomis ir Tarnyba, kuriame buvo pristatytas rengiamas Nemokumo administratorių atrankos taisyklių projektas ir siūlomi pokyčiai. Susitikimo metu nemokumo administratorių profesijos atstovų nuomonės dėl saugiklių reikalingumo (pakankamumo) juridinių ir fizinių asmenų nemokumo administratorių atrankoje taip pat išsiskyrė.

Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis priimtu Juridinių asmenų nemokumo įstatymu yra įsteigti Nemokumo administratorių rūmai (2019 m. spalio 25 d. Nemokumo administratorių rūmai

įregistruoti Juridinių asmenų registre). Nemokumo administratorių atrankos taisyklių projektas buvo parengtas ir derinamas iki Nemokumo administratorių rūmų steigimo, todėl jo nuostatos buvo derinamos su keturiomis nemokumo administratorius vienijančiomis profesinėmis organizacijomis. 2019 m. lapkričio 26 d. Nemokumo administratorių rūmai pateikė pastabas ir pasiūlymus, o 2019 m. lapkričio 27 d. Nemokumo administratorių rūmai pateikė dar vieną raštą (atskirąją nuomonę dėl nemokumo administratorių atrankos taisyklių projekto), kuriame nurodoma, kad Nemokumo administratorių rūmų prezidiume nepasiekta vieningos nuomonės dėl pateikto projekto. Atsižvelgiant į tai, kad Nemokumo administratorių rūmai yra tik pradėję savo veiklą, vertintos visų profesinių asociacijų pateiktos pastabos ir pasiūlymai. Pažymėtina, kad pateikti nemokumo administratorių skirtingų profesinių organizacijų siūlymai yra prieštaraujantys vieni kitiems, todėl teikiamas kompromisinis Nemokumo administratorių atrankos taisyklių projekto variantas, siekiant skaidraus ir nešališko nemokumo administratorių skyrimo proceso.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į šiuos nemokumo administratorių profesinių organizacijų pasiūlymus:

- kai iš turimų duomenų neįmanoma juridinio asmens priskirti tam tikrai grupei (mažai, vidutinei arba didelei), turėtų būti vertinamas ne juridinio asmens turto dydis, o jo įsipareigojimai. Atkreiptinas dėmesys, kad geriausiai juridinio asmens dydį atspindi jo turtas. Juridinio asmens turimo turto dydis yra rodiklis, kuriuo remiantis galima preliminarai vertinti, kokia galima įsipareigojimų dalis galėtų būti patenkinta ir kokia numatoma darbų apimtis. Vien tik didesnė įsipareigojimų suma savaime nereiškia sudėtingesnio bankroto proceso. Kartu pažymėtina, kad teismui nustatant juridinį asmenį apibūdinančių kriterijų reikšmes Atrankos taisyklių projekte numatoma, kad būtų remiamasi ne tik teismui nemokumo bylos iškėlimo nagrinėjimo metu pateikta informacija, bet ir valstybės institucijų tvarkomų registrų ir informacinių sistemų, kuriuose kaupiama informacija apie juridinių asmenų turtą ir įsipareigojimus, turima informacija. Taip pat bankroto proceso metu ir jo pabaigoje teismas galės patikslinti juridinio asmens duomenis, jeigu atsiras naujos informacijos. Atsižvelgiant į tai, kad Atrankos taisyklių projekto nuostatomis būtų užtikrintas kuo išsamesnės informacijos apie juridinio asmens turtą gavimas, manytina, kad juridinio asmens turtas būtų labiau tinkamas rodiklis vertinant juridinio asmens grupę;

- veiklos rezultatų vertinimo reikšmės turėtų būti išreikštos užbaigtų bankroto procesų skaičiumi. Atkreiptinas dėmesys, kad užbaigtų bankroto procesų skaičius jau yra naudojamas vertinant nemokumo administratoriaus darbo krūvį ir darbo patirtį, o veiklos rezultatai paprastai siejami su tam tikrais pasiekimais ir yra atlikto darbo kokybės išraiška. Pastebėtina, kad kreditorių reikalavimų tenkinimo dydis priklauso nuo nemokumo administratoriaus įdėto darbo. Kadangi skirtingi bankrutuojantys juridiniai asmenys gali turėti skirtingą turto dydį, nuo ko tiesiogiai priklauso kreditorių reikalavimų patenkinimo dydis, siūloma vertinti santykį tarp turto ir kreditorių reikalavimų tenkinimo, kuris parodytų, kokia kreditorių reikalavimų dalis yra patenkinta iš turėto juridinio asmens turto;

- vertinant nemokumo administratoriaus darbo krūvį ir darbo patirtį bankroto procesus, vykdomus ne teismo tvarka, vertinti pagal galiojantį reglamentavimą ir visada prilyginti mažam juridiniam asmeniui. Atrankos taisyklių projekte tokius bankroto procesus siūloma prilyginti

įprastiniam bankroto procesui (mažo, vidutinio arba didelio juridinio asmens bankroto procesui) atsižvelgiant į tai, kad praktikoje daugėja bankroto procesų, vykdomų ne teismo tvarka, atitinkamai administruojami ir didesni juridiniai asmenys, o reikalingi nemokumo administratoriaus kvalifikaciniai gebėjimai ir kompetencijos yra ne mažesni nei administruojant bankroto procesus, vykdomus teismo tvarka. Pažymėtina, kad Juridinių asmenų nemokumo įstatymas nenumato bankroto proceso, vykdomo ne teismo tvarka, kitokio traktavimo nei bankroto proceso, vykdomo teismo tvarka;

- atrankos programoje nemokumo administratorių darbo krūvis turėtų būti perskaičiuojamas, kai įsiteisėja teismo nutartis iškelti bankroto bylą, o ne tada, kai teismas naudodamasis atrankos programa paskiria nemokumo administratorių. Pažymėtina, kad nemokumo administratorių darbo krūvio perskaičiavimas tik įsiteisėjus teismo nutarčiai dėl bankroto bylos iškėlimo sudarytų laiko tarpą, per kurį nemokumo administratoriai būtų paskiriami kitoms bankroto byloms administruoti, nors, įvertinus teismo skyrimą dar neįsiteisėjusioje nutartyje, to nebūtų galima padaryti. Atsižvelgiant į tai, kad labai maža dalis nutarčių dėl bankroto bylos iškėlimo apskundimo yra patenkinamos ir panaikinama tokia nutartis (apytiksliai apie 3%), siūloma pasirinkti variantą, kai nemokumo administratoriaus darbo krūvis perskaičiuojamas iš karto atrankos programoje atrinkus ir paskyrus nemokumo administratorių.

Atrankos taisyklių projektas derintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Nacionaline teismų administracija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Nacionaline bankroto administratorių asociacija, Nacionaline verslo administratorių asociacija, Nemokumo ir verslo administratorių asociacija, Lietuvos administratorių rūmais, Nemokumo administratorių rūmais (gauti 2 raštai su skirtingais siūlymais). Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta, ir argumentai, kodėl neatsižvelgta, teikiami derinimo pažymoje ir šiame teikime.

Profesinės civilinės atsakomybės privalomasis draudimas. Nemokumo administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tvarkos aprašo projektas (toliau – Draudimo tvarkos aprašo projektas) parengtas vadovaujantis Juridinių asmenų nemokumo įstatymo ir Fizinių asmenų bankroto įstatymo Nr. XI-2000 2, 6, 11, 12, 13, 14, 21, 23 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo nuostatomis, pagal kurias atsisakoma šiuo metu galiojančių atskirų profesinės civilinės atsakomybės draudimo sutarčių juridinių asmenų bankroto, restruktūrizavimo ir fizinių asmenų bankroto atvejais ir numatoma prievolė drausti nemokumo administratoriaus civilinę atsakomybę bendru profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu.

Draudimo tvarkos aprašo projekte nemokumo administratoriaus civilinės atsakomybės draudimo profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu tvarka nėra keičiama, tik suderinamos nuostatos (vartojami terminai, draudimo sumos) su Juridinių asmenų nemokumo įstatymu.

Patvirtinus Draudimo tvarkos aprašo projektą bus pripažįstamas netekusiu galios Lietuvos Respublikos finansų ministro 2016 m. balandžio 26 d. įsakymas Nr. 1K-143 „Dėl bankroto administratoriaus profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo“.

Draudimo tvarkos aprašo projektas derintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos banku, Lietuvos draudikų asociacija, Tarnyba, Nemokumo administratorių rūmais. Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta, ir argumentai, kodėl neatsižvelgta, teikiami derinimo pažymoje. Tarnyba ir Nemokumo administratorių rūmai pastabų draudimo tvarkos aprašo projektui nepateikė.

Nutarimo projektu siūlomais patvirtinti teisės aktais iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Atsižvelgus į Konkurencijos tarybos siūlymą dėl atlygio dydžių ir Nemokumo administratorių atrankos taisyklių projekto, šis teikimas papildytas teisinio reguliavimo poveikio konkurencijai vertinimu, atsižvelgus į Specialiųjų tyrimų tarnybos siūlymą, parengtos antikorupcinio vertinimo pažymos.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamentas (direktorė Ingrida Muckutė, tel. (8 5) 239 0164) Audito, turto vertinimo ir nemokumo valdymo skyriaus (vedėja Siuzana Ščerbina-Dalibagienė, tel. (8 5) 239 0052) vyriausioji specialistė Dalia Šidagienė, tel. (8 5) 239 0092 (bazinio atlygio dydžiai ir kintamojo atlygio procentiniai dydžiai) ir Rasa Stanislovaitienė, tel. (8 5) 219 4423 (Atrankos taisyklių projektas, Draudimo tvarkos aprašo projektas).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 22 lapai.
2. Derinimo pažymos, 10 lapų.
3. Antikorupcinio vertinimo pažymos, 7 lapai.
4. 2019-09-17 Tarnybos raštas Nr. (6.9)D2-2437 ir 202019-11-27 Nr. (6.10) D2-3185 (analizė), 14 lapai.
5. Suinteresuotų institucijų pastabos, 87 lapai.

Finansų ministras

Vilijus Šapoka

R. Stanislovaitienė tel. (8 5) 219 4423, el. paštas rasa.stanislovaitiene@finmin.lt

D. Šidagienė tel. (8 5) 239 0092, el. paštas dalia.sidagiene@finmin.lt